NHẬP MÔN CHÍNH SÁCH CÔNG

HƯỚNG DẪN VIẾT BÀI

‘POLICY MEMO’

“Policy Memo" là gì?

- Văn bản **ngắn gọn**, định hướng **hành động** dành cho **nhà hoạch định chính sách**
- **Khác với bài học thuật:** ít lý thuyết, nhiều **hành động**
- **Khác với bài xã luận:** ít ý kiến riêng, nhiều **bằng chứng** khách quan
- Kết hợp **khoa học** (bằng chứng, lý thuyết, logic) và **nghệ thuật** (súc tích, rõ rang, thuyết phục)

Cấu trúc chuẩn tắc của ‘Policy Memo’

1. **Tóm tắt điều hành** – nêu khuyến nghị chính ngay từ đầu
2. **Xác định vấn đề** – tại sao lại quan trọng
3. **Bối cảnh** – bằng chứng cốt lõi
4. **Các phương án chính sách** – 2–3 lựa chọn với ưu/nhược điểm
5. **Khuyến nghị** – giải thích lựa chọn đề xuất của bạn
6. **Triển khai** & bước tiếp theo
7. **Tài liệu tham khảo** (nếu cần)

Khía cạnh khoa học của Policy Memo

- **Lý thuyết/ khung phân tích** là nền tảng chắc chắn của bài viết
- **Cấu trúc logic**: vấn đề → nguyên nhân → lựa chọn → giải pháp
- **Dùng bằng chứng**: định lượng + định tính
- **Đánh giá theo tiêu chí chính sách** (hiệu quả, công bằng, khả thi) – vận dụng khung phân tích.
- **Tránh thiên kiến; minh bạch các giả định**

Khía cạnh nghệ thuật của Policy Memo

- "**Biết độc giả của bài**" : viết cho người ra quyết định bận rộn
- **Nguyên tắc kim tự tháp**: bắt đầu bằng kết luận
- **Ngôn ngữ** rõ ràng, súc tích – câu ngắn
- **Giọng văn** chuyên nghiệp, trung lập
- **Sử dụng minh họa** (hình ảnh, bảng, biểu đồ, bullet)
- **Dùng 'storytelling'** để làm nổi bật tính cấp bách

Một số câu hỏi thường gặp

- Bài viết dài bao nhiêu?
- Có cần "đóng vai" khi viết không?
- Có cần ghi rõ "người nhận" khi viết không?
- Có cần khung phân tích không?

Tóm tắt một số điểm quan trọng

- **Viết là tư duy**, luyện viết là luyện tư duy
- **Policy memo = Khoa học + Nghệ thuật**
- **Khoa học**: bằng chứng, logic, đánh giá
- **Nghệ thuật**: rõ ràng, thuyết phục, định hướng hành động
- Luôn luôn: **đặt khuyến nghị ở đầu**
- **KHÔNG NHỜ AI VIẾT HỘ!**

NHẬP MÔN CHÍNH SÁCH CÔNG

HƯỚNG DẪN CÁCH ĐỌC TÀI LIỆU

Đọc có mục tiêu và mức độ ưu tiên

- **Mục tiêu chung:** Sau khi đọc, bạn cần có khả năng giải thích hoặc tranh luận được điều gì?
- **Mức độ thấu hiểu bài đọc:** Nắm lập luận của các bài đọc bắt buộc. Đọc sâu phần thiết yếu cho các câu hỏi quan trọng.
- **Kế hoạch đọc:** Dành thời lượng tùy theo độ khó và vai trò của bài. Đánh dấu chỗ cần quay lại.

Ba lượt đọc với độ sâu tăng dần

- **Định vị:** Xem tiêu đề, đề mục, tóm tắt, mở đầu, và kết luận. Tác giả đặt câu hỏi gì và trả lời thế nào?
- **Hiểu lập luận:** Đọc phần cốt lõi, bằng chứng và hình/bảng. Vì sao tác giả đi đến kết luận này?
- **Kiểm chứng:** Đọc kỹ giả định, phương pháp và phần còn thấy vướng mắc. Kết luận của tác giả đúng trong điều kiện nào?

Bạn đã nắm được toàn cảnh trước khi đi sâu vào chi tiết?

Ý chính, lập luận và insight

- **Ý chính:** Tác giả muốn bạn tin điều gì hoặc nhìn vấn đề khác đi ở điểm nào?
- **Lập luận:** Cơ chế và bằng chứng nào hỗ trợ kết luận? Giả định, giới hạn hoặc phản ví dụ là gì?
- **Insights:** Từ lập luận đó, bạn hiểu sâu sắc thêm điều gì?

Tóm tắt ngắn và tự kiểm tra mức hiểu

- **Gấp tài liệu:** Tự viết 4-5 câu về vấn đề, luận điểm chính, căn cứ và giới hạn.
- **Mở lại bản gốc:** Sửa chỗ sai hoặc thiếu. Ghi chú lại những điểm quan trọng.
- **Sau buổi học và vài ngày sau:** Tự giải thích lại trước khi mở ghi chú, rồi cập nhật điều đã hiểu thêm.

Bạn có thể giải thích bài đọc bằng ngôn ngữ của mình mà không mở tài liệu?

AI hỗ trợ đọc và phản biện

- **Trước khi dùng AI:** Tự đọc lướt bài, xác định câu hỏi và ghi lại cách hiểu ban đầu của bạn.
- **Trong khi đọc:** Có thể nhờ AI giải thích một đoạn khó. Đọc lại đoạn gốc và kiểm tra ví dụ.
- **Sau khi đọc:** Tự viết tóm tắt. Nhờ AI chỉ chỗ sai hoặc thiếu kèm đoạn/trang, rồi tự đối chiếu.

Kết nối các bài đọc thành hệ thống

Góc nhìn qua các bài đọc	Cùng xét một chương trình hỗ trợ ứng dụng AI
Kinh tế học	Ngoại tác nào cần can thiệp? Chi phí cơ hội là gì?
Phương pháp định lượng	Bằng chứng nào cho thấy tác động, so với đối chứng?
Luật và quản lý công	Thẩm quyền, cách thực thi và trách nhiệm giải trình?
Kinh tế chính trị	Ai được lợi, có quyền quyết định và động cơ gì?

Các bài bổ sung, mâu thuẫn hay đúng trong những điều kiện khác nhau?

Vận dụng để kiến thức trở thành của mình

- **Chọn một việc thật:** Một quyết định, vướng mắc hoặc điều khó hiểu ở nơi làm việc.
- **Dùng một ý** trong bài để giải thích cơ chế. Chỉ ra bối cảnh nào giống hoặc khác bài đọc.
- **Kiểm tra cách hiểu:** Bằng chứng hoặc phản ví dụ nào có thể khiến bạn đổi ý?
- **Thử một thay đổi nhỏ** hoặc trao đổi với đồng nghiệp. Ghi lại điều học được và sửa cách hiểu.

Sau bài đọc này, bạn sẽ nhìn vấn đề khác đi như thế nào?

NHẬP MÔN CHÍNH SÁCH CÔNG

KHÁI LƯỢC VỀ CHƯƠNG TRÌNH MPP

Logic của chương trình MPP28

Nhập môn: đặt câu hỏi và xác định giá trị công

Hiểu bối cảnh	Kiểm chứng	So sánh lựa chọn	Tổ chức thực thi
Kinh tế vi mô, vĩ mô Luật và chính sách công Triết học	Định lượng Thống kê, Dữ liệu Phương pháp nghiên cứu	Kinh tế khu vực công Tài chính và thẩm định	Quản lý công Lãnh đạo, Đàm phán Thực thi chính sách

Môn tự chọn giúp đào sâu vấn đề và mục tiêu nghề nghiệp

Phát triển, Tài chính, Môi trường, Khoa học dữ liệu

Trải nghiệm thực tế và luận văn/đề án kết nối kiến thức với hành động

PA: Phân tích chính sách
Tối thiểu 63 tín chỉ, gồm luận văn 12 tín chỉ

LM: Lãnh đạo và quản lý
Tối thiểu 60 tín chỉ, gồm đề án 9 tín chỉ

MPP, công việc và giá trị công

Ứng dụng trong công việc

Nhà nước: trung ương và địa phương

Thiết kế, phân bổ nguồn lực và thực thi chính sách dựa trên bằng chứng.

Doanh nghiệp: trong nước và FDI

Hiểu chính sách, đánh giá rủi ro, phối hợp với nhà nước và cộng đồng.

Khu vực xã hội: trong nước và quốc tế

Đánh giá tác động, phản ánh nhu cầu và vận động chính sách có cơ sở.

Chuyên nghiệp và giá trị công

Đạo đức và công bằng

Trung thực với bằng chứng, khách quan khi tư vấn.

Tôn trọng và dung hợp

Lắng nghe khác biệt, quan tâm người ít có tiếng nói.

Trách nhiệm giải trình

Giải thích lựa chọn, chịu trách nhiệm về kết quả và nguồn lực.

Phụng sự cộng đồng bằng năng lực chuyên môn

Dùng nguồn lực hiệu quả, mở rộng cơ hội công bằng và cải thiện đời sống.

The End!



Vũ Thành Tự Anh
Trường Chính sách công và Quản lý Fulbright